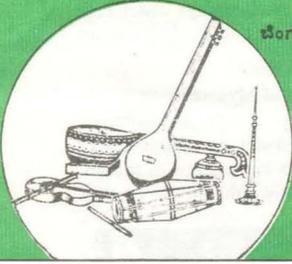

ಗಾಯನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

ಬೆಂಗಳೂರು ಗಾಯನ ಸಮಾಜದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

Monthly Bulletin of
BANGALORE GAYANA SAMAJA

GAYANA SAMRAJYA

Vol XV

MAY 1997

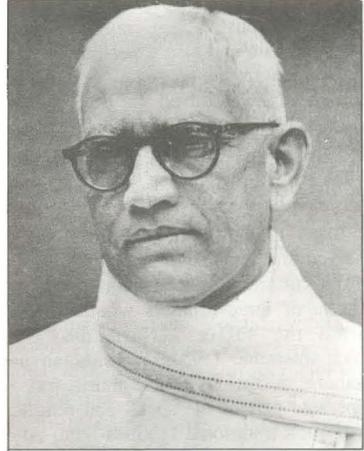
No. 5

Great Masters of Karnatak Music

H. Yoganarasimham

Sangeetha Kalaratna
B.V.K. Sastry

Vina Vidwan Venkatagiriappa looked at the Tamboori leaning against the corner. In an automatic action, he picked it up and started tuning. But due to age and also some physical infirmity, he could not manage it. At that moment H. Yoganarasimham entered his house. After the customary greetings, Venkatagiriappa requested Yoganarasimham to tune the instrument. After tightening the strings properly and adjusting the jiwala, Yoganarasimham twanged the strings. Concentrating on the sound for a few seconds, he indicated that the instrument had been tuned and ready. After listening to the sound for sometime himself, Venkatagiriappa nodded in approval and said 'you have tuned the Tamboori perfectly. Why not sing something with this beautiful sruti?' Slightly hesitating Yoganarasimham said 'I donot know whether I am in proper form and whether you can bear with my singing' Venkatagiriappa said 'you have studied music. Still why this hesitation?' And insisted that he should sing. Slowly blending his soft

voice with the sruti, Yoganarasimham rendered the famous verse 'Omkara panjarashuki'. After listening to this piece, Venkatagiriappa was delighted and exclaimed 'Yoganarasimham, why this diffidence when you sing so beautifully? It is so good that I wish you had taken up music as a profession!' Yoganarasimham replied 'I have studied music for self gratification and to know more of its technical, aesthetic

and spiritual aspects and not with any professional object.

In brief that was the attitude of Yoganarasimham towards music. Interest in and appreciation of music had been inculcated at home during his young and formative years. Later his stay at Mysore city during its heydays as renowned centre of music culture, reinforced these interests leading to a serious study of the art under a proper Guru. He found the ideal Guru in one of the greatest music vidwans of this century, Mysore Vasudevachar. He had also the good fortune of enriching knowledge under the guidance of H.P. Krishna Rao, distinguished musicologist, author of many books on music and also a person active in the movement for the propagation of this art. Meanwhile he studied in the Mysore Maharajas College under such distinguished personalities like Prof. M. Hiriyanna, Dr. S. Radhakrishnan, Dr. C.R. Reddy etc. and earned his masters degree in Sanskrit.

Born in 1897, in a family which preserved and pursued ancient traditions in life and culture, Yoganarasimham was the youngest of three brothers who uniformly sported the suffix - Narasimha i.e., Vijayanarasimha, Lakshminarasimhaiah and Yoganarasimham. Of course music was an inseparable part of the social and religious life of such traditional families then. After completion of his studies at the Maharajas College, Yoganarasimham joined government service. He worked in the department of Education, held various high posts before retiring. Notwithstanding the administrative responsibilities and commitments, Yoganarasimham devoted enough time for the pursuit of his interest in music, by attending concerts and consequent exposure to various styles and ideas that enriched his knowledge. He had plenty of such opportunities in old Mysore. Concerts apart, he joined groups of equally interested rasikas, practitioners and also scholars who could whet his appetite to know more about the art. For good measure he used to have Bhajan

sessions too at home on Saturdays which kept his interest and musical thoughts always fresh.

Whether he was at Mysore or any other place when in govt. service, Yoganarasimham was always respected not as a mere rasika but as one with deep knowledge in the art. His very figure neatly dressed in spotless

Sangeetha Kalanidhi Mysore Vasudevachar (Centre) with Sri. H. Yoganarasimham (left) and his brother Sri. H. Lakshminarasimhaiah

white, dignified bearing, few words which were spoken with a soft voice etc. evoked an image of an intellectual of old Mysore. Being at home in both the theory and practise of music, it is possible thoughts like that he should look beyond mere performance, and that he should harness his knowledge and experience to more productive activities may have occurred to him. This motivated him to set to tune some of the lovely verses from ancient Sanskrit classics. But a more serious pursuit of this idea had to wait till he was free from the administrative responsibilities after retirement. Needless to add that this post retirement period was the most productive part of his life.

After retirement Yoganarasimham involved himself more and more with

constructive activities. At that time musicians of Mysore city seemed to suffer from a feeling that they were not getting recognitions corresponding with their status and talents. In order to assert themselves and also project the Mysore music tradition and musicians, they established an organisation named *SANGITHA KALABHIVARDHINI SABHA* in 1953. Vasudevachar was elected as the President and H. Yoganarasimham as the Vice president. After the passing away of Vasudevachar, Yoganarasimham became the President. Other senior musicians were members of the managing committee. They intended to bring to light the wealth of compositions relating to the Mysore school. In this connection they brought out two publications - Compositions of Mysore Sadasiva Rao and compositions of Vina Seshanna. Yoganarasimham as the President worked hard to see these publications through and also helping the methodical compilation of the kritis. In addition he was also participating in the annual conferences of the Madras Music Academy.

Soon after he shifted to Bangalore. His subsequent appointment as a producer of programmes at the All India Radio, provided Yoganarasimham with an opportunity to experiment with new ideas in music. He was obliged to set songs and verses to tune.

This work no doubt gave opportunity to experiment and give shape to his creative ideas. He was already composing occasional piece or two. But this programme work at the AIR gave a new impetus and accelerated the process. Compositions with his melodic ideas duly incorporated started emerging. At the time of his death Yoganarasimham had left a sizeable number of them.

There are altogether 36 compositions of Yoganarasimham available. They have been published under the title *Gitakusumanjali* and comprise of Swarajathi, Varna, Kirtana, Pada, Javali, Tillana, Ragamalika. They are in Sanskrit, Telugu and Kannada languages carrying his signature -

Deva. In true tradition of Karnatak music, most of them are in adoration of or address to deities, but there are a few which reflect his inner feelings as reactions to circumstances.

About 30 ragas have been used in these compositions. Most of them are age old ragas of Karnatak tradition. But he has also used some of recent origin. And eight varieties of Tala have been used to prepare their rhythmic frames. The very first composition, a Swarajathi is in the age old Mayamalavagoula raga. An imaginative start, no doubt, because the preliminary exercises in the study of Karnatak music are always in Mayamalavagoula raga. Among the Varnams, the one starting as 'Vanamali' is of special interest. It is composed in the Raga Dvijavanti, though one of the old Ragas, does not have even half a dozen Kirtanas let alone a Varnam. Thus this Varnam besides being rare one also appeals by its tender ragabhava.

But his ideas seem to have blossomed colourfully in the Kirtanas. Besides the time honoured Ragas like Mohana, Begada, Mukhari, Kalyani, Kambhoji, Sankarabharanam etc. Yoganarasimham has availed rare and even obscure ragas here. Some of these ragas are to be found in old texts on music, only as scales. But through imagination and also exploring their possibilities, Yoganarasimham gave a melodic identity for these ragas in his compositions. There are ragas like Kuntalakusumavali, Gaganamohini, Nadavarangini, Pranavakari, Bhanudhanyasi etc. which appear in their natural melodic form. In fact the compositions of Yoganarasimham could be an interesting subject for study., because they are not products of mere impulse, but are a result of careful thought and experiment and carry a touch of originality. Besides reflecting his creative efforts, these compositions may be deemed as objects of an artistic fulfilment of the life of H. Yoganarasimham who passed away in 1971.

ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಗೀತ ಸೌಹಾರ್ದ

ಎ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ

ಯೋಗನರಸಿಂಹಂ ಅವರಿಗೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿ: ಅದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸದ್ವ್ಯಗಲಭೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ 1921 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ರಮಾವಿಲಾಸ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ರಂಗಮನವರೆಂಬ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ರೂಮುಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಬಾಡಿಗೆಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಕೊಳಲಿನವರು. ಒಬ್ಬರು ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು; ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನಾರಣಯ್ಯನವರೆಂದು ದೇವರಾಯಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಯವರು. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರದು ಮಂಡ್ಯದ ಮನೆತನ; ಎತ್ತರವಾಗಿ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿರುವರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಉಂಟಾದವಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಮೂಗು ಉದ್ದ. ಅವರು ಕೊಳಲು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಬಹಳ ಮೋಜನದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ದಟ್ಟ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೊಳಲನ್ನು ದಟ್ಟಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಋಷಿ ಬಂದಾಗ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವರು. ಯೋಗನರಸಿಂಹಂ ಆ ರೂಮಿಗೆ ಬಂದು- ನನ್ನ ನೆನಪು ಹೀಗೆ-ತಬಲ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಗೀತಗಾರರಿಗೆ ಆ ವಾದ್ಯದ ಅನುಭವವೂ ಇದ್ದರೆ ಮೇಲು ಎಂದರೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತಾಳದ ಕಾಲವಿನ್ಯಾಸಗಳ ನಿರೂಪಣೆ. ಅದರ ಪೆಟ್ಟು ವಾದ್ಯಗಳ ನಡೆ ರಹಸ್ಯ ಅವರು ಅರಿತಿರುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಆಗ ಮೃದಂಗವಾದನ ಭರತ ನಾಟ್ಯಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಬಲವೇ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಯೋಗನರಸಿಂಹಂ ರಸಿಕರು, ಪ್ರೀತಿಸಿಲೀರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ದಾಂಪತ್ಯ ತುಂಬಾ ಸುಖವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮನೆಯ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಭಾರ್ಯೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಾಸಂಗಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮನೆಗೆ ಆಕೆ ತಾಯಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಆದರು. ಇಂದು ಆ ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಯೋಗ್ಯತೆ, ಶಿಲೀ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಸ್ವತಂತ್ರಸಾಹಸ, ಸೇವೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜಕತೆಯ ಗುಣ, ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಲಕ್ಷಣದ ಬಹುಭಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ತಾಯಿಯಿಂದ ಬಂದವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಯೋಗನರಸಿಂಹಂ ಸ್ವಂತ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೊಗಸುಗಾರರು. ಸಿಲ್ಕ್ ಕೋಟು ಹಾಕಿ, ಜರತಾರಿಯ ಬಲೆ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜರತಾರಿ ಪಂಚೆ ಉಟ್ಟು, ಕಾಲಿಗೆ ಆ ಕಾಲದ ಶ್ರೀಮಂತ ಫ್ಯಾಷನ್ ಆದ, ಪೂನಾದೆಂದು ಹೆಸರಾದ ನಮ್ಮ ಕಾಶಿಯಾತ್ಮೆಯ ಪಾರ್ಷ್ವಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಜೂಕಾಗಿ ಅರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಟವಾದ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ತಾಂಬೂಲ ಹಾಕುವ ಪ್ರೀತಿ, ಅಭ್ಯಾಸ.

ಅವರು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಚೇರಿ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ; ಆದರೆ ವಿದ್ವತ್ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದರಾಸಿನ ಸಂಗೀತ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಧಿವೇಶನಗಳಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರಾದ್ದರಿಂದ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಒಂದುಕಡೆ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ ಪಾಠ-ಅವರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು-ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆ ಸ್ವತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಸಂಗ, ಸಂಗೀತಶಿಲ್ಪಿಯೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ ಜನರ ಸಂಪರ್ಕ. ಸ್ವಂತವಾಗಿ ರಾಗಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತ ಇದ್ದವರು, ಹಾಗೆ ತಮ್ಮದಾಗಿ ಏನಾದರೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು. ಅವರ ಧ್ವನಿ ಒಂದು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಏರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ತಾರಸ್ವಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೆರೆಸುವ, ಸ್ವರಕಲ್ಪನೆ ತಾಳದ ಅಲ್ಪರದ ಬೆಡಗುಗಳ ಗೋಜಿಗೆ ಅವರು ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ನೆಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರೂ ಕಡೆಗೆ ಟೈಗರ್ ವರದಾಚಾರ್ಯರೂ ಹೇಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇವರೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹದವಾಗಿ ಎಟುಕಬಲ್ಲರು ಮಾತ್ರ; ಗತಿನಿದೇಶನ ಪ್ರಕೃತ ಅಗುವಂತೆ. ಎಲ್ಲಿ ಕಂಠವಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಶ್ರುತಿ ಸುಭಿಗತೆ ಒದಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥದರ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದಿರುವುದು ಮೇಲು ಎಂದು ಮಧ್ಯಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೆಳಗೆ ಅವರು ಬಹಳ ಸುಖವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಹಸವಿಲ್ಲ, ಸ್ಥಿಗ್ರತೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ನೆನಪಿದೆ. "ಶಾಂತಮುಲೇಕ ಸೌಖ್ಯಮು ಲೇದು" ಎಂಬ ಸಾಮರಾಗದ ಕೃತಿ, "ತೋಲಿಸೆನು ಜೇಯು ಪೂಜಾಫಲಮು" ಎಂಬ ಕೋಕಿಲದ್ವನಿಯದು. "ವೀ ಭಕ್ತಿ ಭಾಗ್ಯಸುಧಾ" ಎಂಬ ಜಯಮನೋಹರಿ ರಾಗದ ಕೃತಿ, ನೀಲಾಂಬರಿಯ "ಎನ್ನಗೆ ಮನಸುಕುರಾನಿ ಪನ್ನಗತಾಯುಸೋಗುಸು" ಎಂಬ ಮುದ್ದಾದ ಕೃತಿ, "ಅನಾಥುಡನು ಗಾನು" ಎಂಬ ಅವರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೃತಿ ಇವು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವು. ಅವನ್ನು ನಾನು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಈಗಲೂ ಅವು ನನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ- ನನ್ನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗಿ, ಗೆಳೆತನದ ಬೆಸುಗೆಯಾಗಿ.

ಇನ್ನೊಂದು: ಸಂಸ್ಕೃತದ ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಸ್ವರ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಚಿಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ತಾಳಕಟ್ಟನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಎಂದಂಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಶ್ಯಾಮಲಾ ನವರತ್ನಮಾಲಿಕಾ, ಗೀತಗೋವಿಂದದ ಒಂದೆರಡು ಅಷ್ಟಪದಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಯಾವುದನ್ನೂ ಬೆರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೆರಡುಸಲ ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದ ಮನೆಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದ ಕಡೆಗೂ ದಯಮಾಡಿ ಆ ಕೆಲವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಖಾಸಗಿ ಸಂಗೀತ ಕಚೇರಿಗಳು ಕೆಲವಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಅವರೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದುಂಟು.

ಕೆಲವು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ವಿದ್ವಾನ್ ರಾಘವಲ್ಲಿ

ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರವರ ವಿನಿಕೆಗಾಗಿ ಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹಿರಿಯರಾದ ಅವರ ಗಾನವನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದುಂಟು. ಚಾಮರಾಜವೇಟೆಯ ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ವಿದ್ಯಾರಾಸರ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೆ ಕುಳಿತು ಸಿಂಹಭೋಜನ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಂತೆ. ಅಚ್ಚು ಬೀಳುವಂತೆ ಸಾಹಸವಿಂದ ಹಾಡುವವರಿಲ್ಲವಾದರೆ ಎಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀರ್ತನೆಯೂ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇವರು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನಲುಗುವ ಸ್ವಭಾವದವರು. ಇವರ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಯೋಗ್ಯತೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಇವರು ಮೇಲೆಬಿದ್ದು ಹೋಗುವವರಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ದಾಷ್ಟಕದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಬೆಡಗುಮಾಡದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು ಹಿಂದೆಬಿದ್ದವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಮ್ಮೆ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಚೀರ್ಮನ್‌ರಾದ ಡಾ|| ಬಿ.ವಿ. ಕೇಸ್ರೆರ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಯಾವುದೂ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯೋಗನರಸಿಂಹ ಅವರ ರಾಗಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೀವು ಓದಿದ್ದೀರ? ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಆ ಲೇಖನವನ್ನು ನಾನು ಓದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಗಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು 10-20 ವರ್ಷಗಳು ಅವರೊಡನೆ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ, ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲೀರ? ಎಂದರು. 1917ರಿಂದ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದೆ. ಎಂದರೆ ಕೇಸ್ರೆರ್ ಅವರಿಗೆ ಯೋಗನರಸಿಂಹ ಅವರ ದಕ್ಷಿಣದ ಸಂಗೀತದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮದಲ್ಲಿ, ತುಂಬಾ ಗೌರವವತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ, ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಹಸರಾದವರೂ ಆದ ಟಿ.ಎಲ್. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯರ್ ಅವರ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮಾತು ಬಂದಿತ್ತು; ಅವರು ದೀಕ್ಷಿತರ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇಡಿತು. ತ್ಯಾಗರಾಜರ ದೀಕ್ಷಿತರ ಕೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಡಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ದೇಹಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿ ಅವರ ಪೋಷಣೆ ನಾಜೂಕಿನಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಆದರೂ ಇದೂ ಹಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ. ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಒಂದೆರಡರ ಓಲನ್ನೂ ನಡೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಾಗ ಉಸಿರಿನ ಕಷ್ಟ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಬೇಡವೆಂದೆ. ಆದರೂ ತನಿಯಾದ ಒಂದೆರಡು ನಡೆ. ಆವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆಂದು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ರಹಸಿ ಕಥೆಯ ಕರ್ಣಿ ಮದ್ದ ಶಾ-ಎಂಬಂತಹ ಒಲವು ಆದು. ವ್ಯುದುರಂಕಾರ. ಬಂಭುಮತ್ ಭುಮರ ರವ ಎಂಬಂತೆ ಎನ್ನಿ. ಆ ಆಸೆ, ಅಭಿಲಾಷೆ ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುವಂಥದು. ಚಾಚುವಂಥದು. ಮಡದಿಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ತಾಯಿ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯ ರಕ್ಷಣೆ ಲಾಲನೆಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದರು.

ಪ್ರೀತಿಯ ನನ್ನ ಮೇಷ್ಟ್ವರು

ಶ್ರೀ ಯೋಗನರಸಿಂಹರು ನನಗೆ ತೀರ್ಥರೂಪ ಸಮಾನರು. ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನಂಥ ಅನೇಕ ಎಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಗಾಢವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಈಗಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ; ಅವರ ಶುಭ್ರ ಬಿಳಿಯ ಉಡುಪು, ನೀಡಾದ ವೇಟಿ, ಸೌಮ್ಯಭಾವದ ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಮುಖ, ಮೃದುವಾದ ಆದರೆ ಖಚಿತವಾದ ಮಾತು, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಕಿಟ್ಟಿನೆಟ್ಟಿನ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕ ಕೋಪ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಆಳವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಭಾವನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವ ಅವರರು. ಆಗತಾನೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಲಭಿಸಿತ್ತು. ಯೋಗನರಸಿಂಹರು ನಮ್ಮ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಾಠಕ್ಕೆ ನೆಹರೂರವರ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಬರಹಗಳನ್ನೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆ ಇನ್ನೂ ಎಳೆಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಅವರು ತನಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಆಸಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರೇಕರ ಜೊತೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಿತನಾದೆನೆಂದರೆ ನಾನಿದ್ದ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ನಡೆಸಿದ್ದೆ. ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನ ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಮೊಳೆದದ್ದು ಶ್ರೀ ಯೋಗನರಸಿಂಹರ ಆಗಿನ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಾಶ್ವತವೆಂಬಲ್ಲಿ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಶಾಶ್ವತಗಳ ನಡುವೆ ಅಗ್ರಹಾರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅವರು ಶೇಕೃಷ್ಣಿಯರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದರು ಎಂಬುದು ಈ ಕಾಲದ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಹುದು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತೃವಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದಲ್ಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಅವರು. ಗೊಡ್ಡಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ರೋಷಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಮಂತ್ರಶ್ಲೋಕವನ್ನು ತನ್ನ ನಾದಶರೀರವಾಗಿ ಪಡೆದ ಕಾವ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿದವರು ಅವರು. ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞನ ವರ್ಣನೆ, ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪ ನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ನಮಗನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥದ ಒಳಸೂಳೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದರು.

ಯೋಗನರಸಿಂಹ ತುಂಬ ಭಾವುಕರಾಗಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದ್ದೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ನಿಂತ ಅವರ ಗಂಟಲು ಬಿಗಿದು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಹರಿದ ದೃಶ್ಯ ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಉಂಟು ನಿಂತಿದೆ. ನನ್ನ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವುಕ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿದ ಈ ಪ್ರೀತಿಯ ನನ್ನ ಮೇಷ್ಟ್ವರನ್ನು ನೆನಸುವಾಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಸದಭಿರುಚಿ, ಸಾತ್ವಿಕತೆ, ಸರಳತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಅಪೂರ್ವಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಡುಗಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಯೋಗಾನರಸಿಂಹರವರು 1897ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ, ಪೋ.ಎಂ. ಹಿರಿಯಣ್ಣ, ಡಾ|| ಎಸ್. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ಸರ್. ಸಿ. ಆರ್. ರೆಡ್ಡಿ ಇವರುಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದು, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅನಂತರ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಮೈಸೂರಿನ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿಯೂ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿಯೂ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ನಿವೃತ್ತರಾದ ನಂತರ ಕೆಲ ಸಮಯ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿದ್ದರು.

ಓದಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತ, ತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ, ನಡೆಸಿದುದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವೃತ್ತಿ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಯೋಗಾನರಸಿಂಹ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾರಸಾರ್ಥಕತೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಸಂಗೀತ. ಬೆಳಗಿನ ಎಚ್ಚರ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಊಟಕ್ಕೆ, ನಿದ್ರೆಗೆ ತಡವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಂಗೀತದಿಂದಲೇ. ಬದುಕಿನ ಕಷ್ಟನಿಷ್ಕರಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಒಳಗಿನ ಸ್ತಿಮಿತ ಪಡೆದಿದ್ದು ಸಂಗೀತದಿಂದಲೇ. ಅವರ ಗಾಯನದ ಇಂಪು, ಆಳ, ಲಾಲಿತ್ಯ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಕಲ್ಪನೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸ್ವರಸಮ್ಮದಿ, ತೀವ್ರತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸೌಹಾರ್ದ, ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗರಾಜ, ಜಯದೇವ, ಪುರಂದರ ಮುಂತಾದವರ ಕವಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೈಖರಿ ಅನೇಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಗುರುವರ್ಯ ವಿದ್ಯಾನ್ ವಾಸುದೇವಾ ಚಾರ್ಯರಾದಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ಸಂಗೀತಗಾರರ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸ್ನೇಹ ಭಾಗ್ಯ ಅವರಿಗಿತ್ತು. ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಂದು ಕೊಡುಗೆಯೆಂದರೆ ಅವರ ಮಿತ್ರರಾದ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ಎನ್. ಚನ್ನಕೇಶವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಬಿ.ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭರಾಯರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಮೈಸೂರಿನ ಸಂಗೀತ ಕಲಾಭಿವರ್ಧನೀ ಸಭೆಯ ಪರವಾಗಿ ಹೊರತಂದ ಮೈಸೂರು ಸದಾಶಿವರಾಯರ ಮತ್ತು ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಕೃತಿ ಸಂಗ್ರಹಗಳು.

ಅವರ ಮಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದರೆ ಮಹರ್ಷಿರವೆಯವರ ಆತ್ಮಕತೆಯ ಅನುವಾದ "ಸಿಂಹಾಪಲೋಕನ" ಮತ್ತು ಬದ್ರೇಂದ್ರನಾಥರವರ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರ ಭಾಷಾಂತರ "ಸುಖಸಾಧನೆ" ಅಲ್ಲದೆ "ಮನಸಿಲ್ಲದ್ದೆ" ಎಂಬ ಅವರ ಪ್ರಹಸನ ರಂಗ ಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅಭಿರುಚಿಯ ಸಂಕೇತ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಭಾಸನ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಎಪ್ಪತ್ತು ದಾಟಿದ ನಂತರ ದೇಹಾರೋಗ್ಯ ನಾಜೀಕಾದಾಗ ಓದು, ಓದಾಟಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ವೈದ್ಯರ ಅಣಿಯಾದಾಗ, ಸಂಗೀತವೇ ಅವರ ಸದ್ಗುಣವಾಯಿತು. ಎಳೆತನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸಿದ ನಾನನಿಧಿಯನ್ನು ಬೇರೆಯವರೊಡನೆ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹತ್ತಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ರಚನೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು

ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಚಾರ ಸಂತ್ಯಕ್ತಿಯತ್ತು.

ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ತು, ಸಜ್ಜನಿಕೆ, ನಯನವಿರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹಿರಿಯರು ಕಿರಿಯರಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ಅಡಂಬರವಿಲ್ಲದ ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳಿ, ಶ್ರೀ ಯೋಗನರಸಿಂಹರು 1971ರಲ್ಲಿ ತೀರಿಹೋದರು.

ಅವರ ರಚನೆಗಳು 1981ರಲ್ಲಿ "ಗೀತ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಪಾಂಡಿಚಿರಿ ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿ ನಿಲಯಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಯುತರ ರಚನೆಗಳು ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕಂಠಗಳಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಗಾಯನ ಸಮಾಜ, ಗಾನಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲೂ, ಮದರಾಸು, ನೈವೇಲಿಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಯುತರ ರಚನೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅವರ ಪುತ್ರಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರು ಹಾಡಿದ ಕೆಪೆಟ್ ಮೂಲಕವೂ ಶ್ರೀಯುತರ ರಚನೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಸಂಗೀತ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಒಬ್ಬಿಗೆ ಪಡೆದಿದೆ.

ಪ್ರೊ.ವೈ.ಪಾರದಾಪ್ರಸಾದ್

ಆತ್ಮಾನಂದದ ಸಂಗೀತ

ಯೋಗನರಸಿಂಹ ಅವರ ಸಂಗೀತ ಅನೇಕ ಸಲ ಕೇಳುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಸಲ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಮನೆಗೆ ಇವರು ಬಂದಾಗ-ಒಂದು ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಗುರುಗಳು 'ಇದು ನೋಡಿ ಹೇಗೆ' ಎಂದಾಗ, 'ಇವರು ಶ್ರುತಿ ಮಾಡಿದರು. ಅವತ್ತು ಗುರುಗಳಿಗೆ ದೇಹಾಲಸ್ಯವಾಗಿತ್ತು- 'ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಗೇ ಹಾಡಿ' ಎಂದರು. ಇವರು 20-30 ನಿಮಿಷ ಅವ್ಯುತವರ್ಷಿಣಿ ಹಾಡಿ 'ಅನಂದಾಮೃತಾಕರ್ಷಿಣಿ' ಎಂಬ ದೀಕ್ಷಿತರ ಕೀರ್ತನೆ ಹಾಡಿದರು; ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಅನಂದಭಾಷ್ಯ ಬಂದದ್ದು ಈಗಲೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ನೆನಪಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಜಂಜಾಟ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕ ಹಾಡಿದರು.

ಅವರ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಅತಿರೇಕವಿಲ್ಲ. ಚಿಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅವಸರವಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಾನಂದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಣ. ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಅನುಭವವೆಲ್ಲ ಕಮ್ಮಿಯಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ನನಗೆ. ಸಂಗೀತದ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದವರಲ್ಲಿ ಯೋಗನರಸಿಂಹ ಒಬ್ಬರು.

ಡಾ|| ಎ. ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

The Bangalore Gayana Samaja pays its tributes to **Sri H. Yoganarasimham**, Musicologist and Composer, on his Birth Centenary and dedicates this special issue to his memory.

H. KAMALANATH
President

ನಯ, ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿ

ಯೋಗನರಸಿಂಹಂ ಕಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಾದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ನಯ, ಮಾದರ್ವ ಗುಣಗಳು ಅವರ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಗೀತವನ್ನಾಡಿಸುವುದು ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಫ್ರೆಂಚ್ ನಾಟಕಕರ್ತ ಪೋಲಿಯೇರನ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ "ಮನ್ನಿಲ್ಲದಿದ್ದ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು. ನಾನು ಆಗ 35-40 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಾಂತ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದಾಗ ಆ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಲು ಅವರು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ.ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು ನಮ್ಮ ನಾಟಕ ಉಪ ಸಮಿತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತ ದಿವಂಗತ ಎಲ್. ರಾಜಾರಾವ್, ಸಿ.ಕೆ. ನಾಗರಾಜರಾವ್ ಮುಂತಾದ ಮಿತ್ರರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಆ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಯೋಗನರಸಿಂಹಂ ತಮಗೆ ಸಹಜವಾದ ಜಿಡಾರ್ಯ ಅಭಿಮಾನಗಳಿಂದ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು.

ನಿಟ್ಟೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್

ಸಂಗೀತದಿಂದ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯ. ಸಂಗೀತದಿಂದ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ. ಸಪ್ತಸ್ವರ ಸುಂದರರನ್ನು ಅರಸಿದರು. ಭಜಿಸಿದರು ಯೋಗನರಸಿಂಹಂ. ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಸೌಖ್ಯವೆಂಬ ತ್ಯಾಗರಾಜ ಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂಗೀತದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಗುರುಪ್ರಾಯರಾದ ವಾಸುದೇವಚಾರ್ಯರು, ಮಿತ್ರರಾದ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಪ್ಪನವರು, ಶೃಂಗಾರ ಲಹರಿಯ ಲಿಂಗರಾಜ ಅರಸು. ಟಿ. ಚೌಡಯ್ಯ, ರಾಜ್ ಪಲ್ಲಿ, ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ, ಎನ್. ಚನ್ನಕೇಶವಯ್ಯ ಇಂತಹವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಅವರ ಸಂಗೀತಾನ್ವೇಷಣೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಸಂಗೀತದಿಂದ ಅವರ ಬೆಳಗಿನ ಆರಂಭ. ಸಂಗೀತದಿಂದಲೇ ಊಟ ನಿಡ್ಗೆಗೆ ತಡ. ಅರವತ್ತು ವರ್ಷದ ಈ ಬಗೆಯ ಸಾಧನೆಯ ಫಲವೆಂದು ಕೆಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಹೆಚ್.ವೈ. ಶಾರದಾಪ್ರಸಾದ್

MODERN MUSIC

The passing of music examinations conducted by the Department of Public Instruction or Universities is overrated and mistaken for a mark of artistic ability. Courses for music examinations have necessarily to be of minimum length, whereas artistic proficiency requires the maximum time and energy.

The over-emphasis on compositions in Karnatak Music (as contrasted with Hindustani Music) diverts the attention of musicians to mugging up particular pieces of composers and makes them keen on maximising their repertoire, rather than exercising their tone and improving its emotional and artistic appeal. Number mars quality. The greatness of Karnatak Music, its wealth of compositions is a temptation to the singer and to the audience. But, alas! how poor is the rendering! It is, for instance, a sad thing to find that there is hardly a voice today which does justice to the grand sanskrit compositions of Muthuswami Dikshitar.

H. Yoganarasimham
(From an Article on Voice Culture)

Tributes

When Dr. Veezhinathan, Professor of Sanskrit in the Madras University, was with us some days ago, and in our casual conversation we mentioned to him about these two compositions, 'Ekadantam' and 'Sada Saranga Nayane', he went through the texts and expressed his immense joy over the beautiful compositions and particularly in regard to the composition 'Sada Saranga Nayane'. He was dwelling on its beauty line by line and said that certainly Sri Yoganarasimham must have been inspired by Sri Kalidasa.

T. Sadasivam

His choice of certain 'janya' ragas really astounds and confounds me. Difficult ones, almost cliff-hangers, wherein a small slip would result in a mighty fall. Unless one had a great understanding of the raga-potential, seasoned knowledge and a voice which could exemplify it, one would not normally venture into selection of such ragas: "Fragile, Handle with Care" business. Deliberate selection of these ragas shows his total command and authority.

And he has not declared such ragas to be his own creations, although the rightful credit to compose the first composition in them goes to him.

S. Balachander

'Geetha Kusumanjali'

Ten types of musical forms in Sanskrit, Kannada and Telugu have been published in this elegantly printed book. These include a svarajati, five tana varnams, 17 kritis, two ragamalikas, five tillanas, one padam two javaliis, a song on the national flag and a song for children besides a divyanama. Most of the ragas employed are the time-tested ragas of Karnatic music but the most interesting ones are the rare or apurva ragas like Latantapriya, Revati, Nadavarangini, Kolahalam, Bhanudhanyasi, Gaganamohini, Pranavakari and Kuntalakesumavali. Many of these are perhaps mentioned in raga lexicons but it was the fertile musical imagination of Yoganarasimham that gave them body and shape and invested them with a charm of their own. The Kannada footnotes below some compositions explain their special features as well as those of the ragas employed. For example, the note below the svarajati in Mayamalavagaula explains that it was composed because there was no svarajati in the raga in which all the beginners' exercises are sung or played. "Bhajare manasa Vrajabalam" is a beautiful svarajati from the sahitya point of view also as it is in Sanskrit and contains rare phrases which remind one of the kritis of Sadasiva Brahmendra. The author himself has explained the meanings of the rare phrase coined by him like mamaka mathanam, apadi mamakam, taranija tata puline and the like.

T.S. Parthasarathi

Encounter with
T. CHOWDAIAH

Way back in 1966, I was travelling with my wife and children aged 5 and 3. On boarding the metre gauge train in Bangalore for my home town we found only one other occupant in the coach. That was Vidwan T. Chowdaiah the greatest violinist Karnataka has produced. He knew me from childhood, as I invariably went to all the important concerts in Mysore between 1941 and 1950.

Realising it was immodest to test his memory, I introduced myself as son of Shri Yoganarasimham and asked my family members to touch his feet and receive his blessings. He said "of course I recognise you, but haven't seen you lately. Obviously you seem to have settled outside Mysore. What are you doing. I told him that I was teaching Botany at the University of Delhi. He did not hesitate to express his utter disappointment. "Oh, what a foolish thing to do. You have abandoned the Saraswaty at home and have strayed away to Delhi to teach of all things botany instead of learning music from your father. I did not mind the insult. I felt elated that a person of his eminence held my father in such esteem. I related this incident to my father. He merely said Chowdaiah was a very generous person.

H.Y. Mohan Ram

PROGRAMME FOR JUNE 1997**SUNDAY 8th JUNE 1997 AT 4.15 P.M.****Smt. Kasturi & Dr. H.S. Subramanyam Endowment Programme****Sponsors: Dr. H.S. Aditya, Dr. H.S. Ananda & Dr. H.S. Lakshmi**

Sri Sanjay Subramanyam	Vocal
Sri H.K. Venkataram	Violin
Sri A. Kumar	Mrudangam
Sri B.S. Purushotham	Khanjari